

NAŠ GLAS

Glasilo Zveze državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani.

„NAŠ GLAS“ izide vsakega desetega, dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . . . Din 40.—
Polletna naročnina . . . . . „ 20.—
Četrtletna naročnina . . . . . „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

==== Oglasi po ceniku. ====

Uredništvo: Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 12. — Upravništvo: Ljubljana, Vodnikov trg št. 5/I. — Poštni ček. rač. št. 11461.

Koščan:

Trda, neizprosna beseda.

I.

Se pred nedavnim časom so nepoučeni mislili, da med nami ni več korupcije, tega najhujšega povojnega zla. Oni, ki poznamo ves naš državni in upravni ustroj, pa smo vedeli, da se še vedno goljufa državljane, še vedno krade državi. To potrjujejo navedbe, ki jih je iznesel v znanem ljubljanskem dnevniku vseučiliški profesor, to porjujejo navedbe, ki jih je podal dr. Š. v istem dnevniku (oboje pred kratkim) o tem, kako pristransko se je podeljevalo državljanstvo naše države in kako nesramno so beograjski odvetniki in visoki uradniki pri tem — izdajanje zakona o državljanstvu se je namenoma zadrževalo 9 let — izrabljali uboge stranke in si dali plačevati težke, težke tisočake za ugodno rešitev.

Ali naj omenimo ono beograjsko osebo, ki tišči oz. je tiščala v svoji roki pooblastilo in prejemno knjižico našega narodnega borca Tomana in utrgavala visoke zneske povodom izplačila Tomanove mišočine (nagrade)? Ali naj navajamo, da je v Srbiji skoro vsak tretji moški državni nameščenec oz. upokojenec ali pa oseba, ki uživa priznanje za »nacionalno delo«, seveda v obliki redno prejemanje nagrade? To so dostikrat osebe, ki so opravljale državno službo morda par let, to so osebe, ki so sicer dobro finančno podkovane. Ali naj spominjamo, da se plačujejo v raznih ministrstvih še vedno dnevnice za seje improviziranih odborov, da si bi se moralo isto delo opraviti rednim potom in brezplačno, kakor dela to prečanski uradnik? Ali naj poudarjamo, da se še vedno vrše pri državnih dobavah razne zlorabe, tako da izgubi država na dnevnicah za prevzemne komisije, na preplačanem blagu — dobavitelj se revanšira s provizijo visokim osebam — letno stotine milijonov?

Sicer pa, kaj bi navajali vse to. **Mi moremo postaviti neizpodbitno trditev: Ves strankarski ustroj, vsa od strank odvisna državna uprava (v Srbiji) je naravnost preračunana na nepošteno pridobivanje, večinoma na škodo države.** To je dobro znano političnim strankam, a navzlic temu se družijo zaradi osebnih in strankarskih koristi in radi vladeželjnosti. **Da moremo streti ta za državo skrajno pogubni sistem, postavljam kot aksiom nortranje politike:**

1. Nobena politična stranka, ki pravi, da je poštena in ji gre za dobrobit državljanov, ne bi smela sodelovati s stranko, ki ima in podpira korupcijaše. Do eliminiranja teh elementov, makar cele stranke mora priti, ker prej ne bo reda in poštene uprave. In v dosegu tega visokega cilja se nam ni strašiti niti revolucije, s katero se je že grozilo. Ali kdo je sicer tisti, ki se je boji?

2. Poskusiti bo tudi — kdo se zopet boji, podati državi to dobroto — z nevtralnno uradniško vlado — tej bi smelo biti le polovica srbijanskih uradnikov — ki bi v nekaj letih izvlekla državo iz korupcijskega blata in iz nereda ter ustvarila podlago za nadaljnji gospodarski in kulturni razvoj države. Le taka vlada bi mogla izvesti čiščenje uradništva in zapreti najhujše korupcijaše.

Garantiramo vam, da ne bo miru, reda in rešitve brez upoštevanja teh aksiomov.

Ako pa so gospodarski krogi in merodajne osebe za to, da greša še dalje letno 2 milijardi v žrelo korupcije, da vlada še dalje kaos in da se docela ubije državna misel, obdržite sedanji sistem. Potem pa ne tožite, ako utegne iti naša ljubljena država k vragu, slovenski in sploh poštenu uradnik, ki nima zarade, pa med berače. **Naj nam prinese novo leto popoln preokret v naši notranji politiki! Mera je polna!**

Ergo: Caveant consules! Caveat consul!

Dr. Fran Stegenšek:

K reviziji „Zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencev“.

(Nadaljevanje).

To kar je bilo povedano o uradnikih, velja v enaki meri tudi o sodnikih. Tudi tukaj so se pojavili neugodni učinki razširitve časovnega napredovanja enako kakor pri uradnikih.

V kolikor se stvar tiče profesorjev in učiteljev na srednjih, obrtnih, kmetijskih in drugih strokovnih šolah, se neugodni učinek avtomatičnega napredovanja zlasti v službenem oziru ni mogel pokazati tako, kakor pri uradnikih. Pri profesorjih in učiteljih je namreč avtomatično napredovanje primerna podlaga za plačilni sistem že zato, ker njihova službena naloga ostaja praviloma neizpremenjena, tako da na nje ni mogoče načeloma aplicirati sistema plačilnega napredovanja s povišanjem na višja službena mesta, kakor je to v administrativni službi. Vkljub temu pa so tudi tukaj vsled avtomatičnega zdefiniranja brez ozira na prosta mesta in vsled prilagoditve plačilnega napredovanja uradniškemu shematu, kakor tudi vsled uveljavitve alimentacijskega sistema nastale neenakosti, kojih odstranitev je zelo želeli.

Podobno kakor pri uradnikih so se razvijale napredovalne in plačilne razmere tudi pri onih kategorijah pragmatikalnih nameščencev, ki niso uvrščeni v činovne razrede. Že pri primerjanju sedanjih prejemkov nastavljenecv in poduradnikov s predvojnimi plačilnimi lestvicami pade na prvi pogled v oči ne navadno zblizanje v honoriranju nameščencev nižjih in višjih kategorij. Razlika v prejemkih služitelja (nastavljenca) in poduradnika je danes tako neznatna, da je gospodarsko takorekoč brez pomena. K temu se še pridruži, da pri imenovanju služiteljev (nastavljenecv) za poduradnike po zakonu z dne 24. marca 1920, št. 221. zb. z. in n. ni nastala praviloma nobena sprememba v službenih poslih. Mnogokrat ni nastala praviloma nobena sprememba v službenih poslih. Mnogokrat so torej nameščenci, ki opravljajo funkcije nastavljenecv (služiteljev), enako honorirani kakor oni nameščenci, od katerih se zahteva večja izvežbanost ni zanesljivost in tudi večja odgovornost. Te neenakosti se pokažejo zlasti v gospodarstvu podjetij, kjer so zaradi njih oškodovani ne-le nameščenci sami, ampak zelo trpe tudi interesi prevoza. V resnici nikakor ni na mestu, ako so n. pr. odgovornosti polna službena opravila, ki so eventuelno spojena tudi z življensko nevarnostjo, honorirana po enakih, kakor navadna služiteljska služba, izvrševana v pisarni.

Pa tudi v drugih nameščenskih kategorijah n. pr. pri pisarniških oficijantih, ne odgovarja

Poglavje o bolhah.

Tega govora nisem govoril na občnem zboru »Zveze«, ker ne govorim rad odsotnim in ne kregame rad nedolžnih. Kajti tistim, ki so bili navzoči, te besede ne veljajo.

Povedal bom zgodnico.

Lev in bolha sta stavila, kdo bo prej prišel do daljnega drevesa v pragozdu. Beseda dana, stava velja. V drznih skokih, mimo nevarnih pasti in naselbin, skozi šotore karavan in vojaških straž je vihral lev v smrtni nevarnosti, v svesti si svoje zmage. Čutil je sicer, da ga nekaj srbi v kožuho, toda čas je pomenil dobljeno ali izgubljeno stavo, ko ne veš, kod skaklja bolha, zato se ni utegnil popraskati. Na cilju!

Planil je s šapo proti drevesu, toda tisti hip se je oglašila tudi bolha z veje:

»Jaz sem tudi že tu!«

Vragulja je skočila iz kožuha na vejo, preden se je lev dotaknil drevesa.

Ta zgodba je stara, godi se še tudi danes in prav posebno med uradništvom.

Meni se zdi, da bi si lev moral izpraskati iz kožuha bolhe!

Ob tej kratki zgodbici se mi zdi primerno, da govorim o organiziranih in neorganiziranih uradnikih. Glas o tej bolhi gre, da je zelo »kunšta« in še lev se ni razjezil. Jaz proti temu mnenju odločno protestiram! Ta bolha je najneumoralnejši parazit, njen glas naj bi bil v bodoče gnus in sramota.

Neorganiziran uradnik, ki uživa z zadovoljnostjo in samodopadanjem uspehe, ki jih uradnikom pribori organizacija, je prav tako sramoten pojav v naših vrstah. Kdo naj ima pred takim možem spoštovanje, zato ker svoje klečeplazne in strahopetne korake usmerja v življenju samo zaradi karijere ali pa iz neodpustljive komodnosti! Uspehe pa le uživa! Še več! Ker se ni nikjer eksponiral, še bolj varno! In to tudi javno izpoveduje in se roga še drugemu, češ, zakaj pa se eksponiraš? Ali je organizacija potrebna?

Kaj bi bilo uradništvo brez organizacije, tega ne pomisli ta uradniška bolha!

Mislím, da se ta zajedavec mora izpraskati!

—a.

sedanja plačilna ureditev zahtevku pravičnega vrednotenja opravljenega dela, ker izključuje boljše honoriranje sposobnejših moči.

Po formalni strani pomenja sedanji plačilni sistem zaradi svoje kompliciranosti, nepreglednosti in neenakomernosti neprimerno obremenitev ne-le samo za personalno upravno agendo, ampak zlasti tudi za likvidacijo prejemkov.

Novi plačilni sistem mora stremeti torej za tem, da obdrži sicer to, kar je dobrega na dosedanjem sistemu, namreč, da bi nameščencu bilo zajamčeno primerno napredovanje in končna plača tudi v primeru, če bi ne dosegel višje kvalificiranega mesta, da pa se na drugi strani obvaruje pred hibami, ki jih je imela za posledico spojitve časovnega napredovanja s sistemom honoriranja po važnosti mesta.

Ad II. Ureditev plačilnih razmer državnih nameščencev v drugih državah.

Ako se ozremo po ureditvah gmotnih razmer državnih nameščencev v poslednji dobi po tujih državah, spoznamo pred vsem, da stopa alimentacijski sistem, ki so ga izsilile izredne vojne in povojne razmere, vedno bolj v ozadje. Zato se srečavamo v posameznih

ureditvah čim dalje v manjši meri še z njegovimi rudimenti v obliki draginjskih, gospodarskih, konjunkturnih, regulacijskih, rodbinskih itd. doklad, s katerimi se ozira baš na to, da v večini držav gospodarske razmere do sedaj še niso tako stabilizirane, da bi dopuščale popoln povratak k predvojnemu načelu nagrade izključno za delo.

Sledovi alimetacijskega principa ostajajo vidni v posameznih ureditvah v večji ali manjši meri z ozirom na to, kako je pač napredovala gospodarska konsolidacija dotičnih držav. Nekatere države so segle celo po sistemu tako zvane spremenljive (gibljive) nagrade, to je odvisne avtomatično od sprememb razmer cen, izraženih z gibanjem indeksa cen. Najdalje je v tem oziru šla Poljska, kjer je gibljiva cela plača nameščenec. V Belgiji nasprotno ostaja gibljiv le del plače, na Danskem se pa spreminja po indeksu cen samo draginjska in konjunkturna doklada.

Zistemi gibljive mezde (bodisi popolnoma ali samo deloma) onemogočajo natančno in zanesljivo preeliminiranje osebnih izdatkov. Poleg tega bi bilo upoštevati, da država nima praviloma na drugi strani možnosti, da bi v primeru, če se dviga avtomatično zaradi zvišanja indeksa cen (ki pa v ostalem niti vedno ni nujna posledica spremembe celotnih gospodarskih razmer) plača nameščenec in s tem tudi celotni osebni izdatki, mogla obenem zvišati tudi svoje prejemke in si priskrbeti tako neobhodno potrebno kritje. Avtomatična regulacija mezd in plač ima pa za posledico tudi padeč kupne moči denarja in inflacijo.

Novi plačilni sistemi so praviloma zgrajeni na načelu vrednotenja bodisi predhodnje izobrazbe ali opravljenega dela ali pa kombinirajo oba principa medsebojno.

Kar se tiče načina uveljavljanja teh vodilnih načel se posamezni sistemi med sabo razlikujejo, vendar pa je mogoče konstatirati v celotnem troje temeljnih vzorov.

V nekaterih državah (n. pr. Švica, Nemčija, Poljska, Bolgarija) je enotni plačilni shema (z večjim ali manjšim številom stopenj ali lestvic), ki je skupen za vse nameščenske kategorije, pri čemur seveda posamezne izmed njih pričenjajo in končajo z razno plačilno stopnjo (z razno plačilno lestvico).

Pri teh sistemih obstoji glavni problem v tem, da bi bilo najdeno primerno odstopnjevanje med posameznimi kategorijami z odločitvijo primerne začetne in končne plačilne lestvice za vsako izmed njih, pri čemur se seveda ni mogoče izogniti temu, da ostanejo

nekatero lestvice (čeprav le deloma) skupne za več kategorij.

V drugih državah (n. pr. Belgija, Francija) je nasprotno služnina določena za vsak čin (funkcijo, urad, službeno mesto itd.) posebej. Ta nain ima naravno za posledico značno pestrost in zamotanost, da celo tudi nepreglednost uprave.

Končno temelje nekatere plačilne ureditve (n. pr. Italija, Avstrija) na sistemu činovnih ali službenih razredov.

Kombinirani sistem ima jugoslovanski zakon z dne 31. julija 1923. Poleg služninske lestvice, skupne za to ali ono kategorijo (razlikuje se po predhodnji izobrazbi) pozna še posebno lestvico tako zvane položajne plače, v kateri pride do izraza načelo vrednotenja opravljenega dela.

Princip časovnega napredovanja ali celo časovnega povišanja je v celotnem redek. Srečamo ga n. pr. v Avstriji, čeprav je bil tudi tukaj napram prejšnjemu stanju njegov obseg omejen. V ostalih državah je praviloma le plačilno napredovanje v okvirju plačilnih skupin ali razredov, dočim se prestop v višji plačilni razred ali skupino vrši izključno le z imenovanji. V večini držav je to poviševanje vezano izključno na mesta, ki so sistemizirana bodisi z državnim proračunom ali pa s posebnim zakonom. Način in obseg sistemizacije se praviloma revidira v gotovih časovnih razdobjih.

Ad III. Načela nove ureditve.

Cilj ureditve plač mora biti, da bi izravnala in spravila v soglasje interese i nameščenec i namestitelja. To velja o vsaki ureditvi plač, v tem večji meri pa seveda o ureditvi plač državnih nameščenec, ki jim značaj nalog, ki jih izvršujejo, ter način ustanavljanja in upravljanja njihovega službenega razmerja nalagajo tudi v demokratičnem državnem ustrojstvu posebne dolžnosti in določajo posebna stališča.

Interes namestitelja — države in v njej vtelesenega javnega interesa — se izraža i kot interes službe, to je rednega opravljanja posameznih nalog države, i kot interes državnih financ in narodnega gospodarstva.

Iz gornje obrazložitve sedanjega stanja ureditve plač državnih nameščenec je razvidno, da to stanje ne ustreza niti interesu službe niti interesom nameščenec ter zaradi svoje neracionalnosti niti interesom državnih financ in narodnega gospodarstva.

Časovno napredovanje (avtomatično napredovanje v plače višjega činovnega razreda) in z njim spojeno časovno povišanje,

enako kakor šablonska zahteva po avtomatičnem definitiziranju (stabiliziranju) in po prevrstitvi v višjo plačilno skupino so povzročili stanje, ki je v svojih končnih učinkih v stanju, da ohromi redni tok uprave ter obremeni državne finance in s tem naravno gospodarstvo v taki meri, ki ne odgovarja vrednosti produkcije in finančne nosnosti države. Ta razvoj bi ne ogrozil samo države v njeni eksistenci, ampak tudi eksistenco nameščenec samih. Poleg časovnega napredovanja in povišanja, avtomatičnega definitiziranja in prevrstitve, so bile nadalje nesistematične prisilne mere, povzročene od vojnih in povojnih razmer (sistem rodbinskih in alimentacijskih doklad in različne specialne regulacije, omejene le na gotove kategorije).

Te mere niso izhajale iz enotnega vidika ter so vsled tega zanikale vzajemno razmerje honoriranja med posameznimi kategorijami in skupinami, da celo i v okvirju kategorij med posameznimi nameščenici na način, ki nikakor ni v interesu službe ter ne more tudi nameščenec samih nikakor zadovoljiti.

Na sličen način, v nekaterih smereh bolj, v drugih manj intenzivno, so se razvijale razmere v sosedni Avstriji, kjer je bil kakor pri nas prevzet celi predvojni avstrijski sistem i s spremembami, ki so nastale tekom svetovne vojne. V ostalih državah so se prisilne mere vsled vojnih in povojnih razlogov po večini omejile na poviševanje plač v glavnem z draginjskimi in alimentacijskimi dokladami. Splošno stremenje vseh držav je, da bi bil zopet uveden red glede plač državnih nameščenec, kolikor dopušča to konsolidacija gospodarskih in političnih razmer. Povsod se vidi prizadevanje — tudi v Avstriji, kjer se je sistem avtomatike zelo močno uveljavil — omejiti stalež nameščenec na ono mero, ki je neobhodno potrebna ter vzdržati ga na tej višini z redno sistemizacijo ter s sprejemanjem in poviševanjem nameščenec samo na prosta sistemizirana mesta. Gre torej prav za prav za povratak k prvotnemu stanju, ki edino je v soglasju z načeli rednega gospodarstva.

Zato tudi pri nas ni druge poti za ureditev kakor le-te. Pri tem je pa treba na primeren način skrbeti za to, da bi neugodne posledice strogega izvajanja tega principa ne privedle sistema tja, kamor je prispel razvoj v bivši Avstriji baš zato, ker princip prostih sistemiziranih mest ni nudil nameščenec možnosti, da bi se njihovi službeni prejemki zviševali v zadostni meri, če tudi jim brez njihove lastne krivde ni bilo mogoče doseči izboljšanja prejemkov s povišanjem. Jedro celega problema

Anatole France:

Gospa v belem.

V tistih časih sta stanovali v hiši z nami dve gospe, ena oblečena v čisto belo, druga v povsem črno obleko.

Nikar me ne sprašujte, če sta bili mladi: to je presegalo moje znanje. Vem pa, da sta obe dobro vonjali in da sta imeli vsakovrstnih slaščic. Moja mati, ki je bila vedno zaposlena in ki ni rada hodila v vas, jih ni posečala. Jaz sem pa pogostoma sraknil k njima, posebno ob uri, ko se južina, kajti belo oblečena gospa mi je dajala kolačke. Torej obiskoval sem ju sam. Iiti je bilo treba preko dvorišča. Mati me je nadzirala skozi okno, in če sem se spozabil in predolgo opazoval kočijaža, ki je krtačil konje, je potrkala na šipo. Zame je bil velik napor, preden sem prilezel po stopnicah z železno ograjo, ker visoke stopnje niso bile napravljene za moje male nožice. Čim sem vstopil v sobo k gospema, sem bil bogato poplačan za trud; zakaj bilo je tam na tisoče reči, ki so me polnile z začudenjem. Toda nobena ni dosegala obeh porcelanskih malikov, ki sta stala na kaminu, na obeh straneh ure z nihalom. Sama od sebe sta kimala z glavama in kazala jeziki. Izvedel sem, da sta prišla iz Kitajskega in sklenil sem, da grem tja. Samo v tem je bila težava, kako naj me služkinja pripelje do tam. Bil sem trdno uverjen, da leži Kina tam nekje za Slavolokom, toda nikdar še nisem našel priložnosti, da bi prodril tako daleč.

V sobi obeh gospa je bila tudi rožasta preproga, po kateri sem se valjal z velikim užitek in majhen, mehak in globok naslonjač, ki sem ga spreminjal zdaj v ladjo, zdaj v konja ali kočijo.

Gospa v črnem, nekam debelušna se mi zdi, je bila zelo mila in me nikdar ni karala. Gospa v belem je pa bila včasih nepotrpežljiva in zadirčna, toda smejala se je tako lepo! Prav dobro smo se razumeli v troje in v svoji glavicici sem bil vse tako uredil, da razen mene nihče drugi ne bo prihajal v sobo z malikoma. Gospa v belem, ki sem jej sporočil ta sklep, se mi je pač malo posmehnila; vsaj zdelo se mi je tako; toda ker sem vztrajal pri tem, mi je obljubila vse, kar sem hotel.

Obljubila je, kajpada. Toda lepega dne sem našel nekega gospoda, sedečega v mojem naslanjaču, z nogami na moji preprogi, kako se je zadovoljnega obraza pogovarjal z mojima gospema. Dal jima je celo neko pismo, ki sta ga prebrali in mu ga nato vrnili. Vse to mi ni prav nič ugajalo in poprosil sem za sladkorno vodo, ker sem bil žejen in tudi zato, da bi obrnil nase njihovo pozornost. Zares, gospod me je pogledal.

— »To je naš mali sosed,« je dejala gospa v črnem.

— »Njegova mati ima samo tega - le, kajne?« je povzel gospod.

— »Res je,« je rekla gospa v belem. »Toda po čem ste le mogli to spoznati?«

— »Zato, ker izgleda kakor razvajen otrok,« je odvrnil gospod. »Ni skromen in radoveden je. Ravno zdaj odpira oči kakor vežna vrata.«

Opazoval sem ga pa le, da bi ga bolje videl. Nočem se sam hvaliti, toda čudovito dobro sem posnel iz pogovora, da je gospa v belem omožena in da je njen mož v nekakšni službi tam nekje v neki daljni deželi, da je posetnik prinesel pismo od njega, da sta se mu zahvahevali za njegovo uslužnost in mu čestitali k imenovanju za prvega sekretarja. Vse to me ni prav nič zadovoljilo in odhajaje nisem hotel poljubiti gospe v belem, hoteč jo s tem kaznovati.

Tistega dne pri kosilu vprašal očeta, kaj je to pravzaprav: sekretar. Oče mi ni odgovoril, mati je pa rekla, da je to nekakšna omarica, kamor se spravljajo listine. Kdo naj to razume? Spravili so me spat in pošasti z očesom sredi lica so korakale v spredu okrog moje postelje in spakovale so se mi še grje, nego kdaj prej.

Čo smatrate, da sem naslednji dan še mislil na gospoda, ki sem ga srečal pri gospe v belem, se motite; kajti pozabil sem nanj iz vsega srca in samo na njem je bilo, pa bi mi bil ostal za vedno izbrisani iz spomina. Toda predrznil se je, da se je znova pojavil pri mojih prijateljicah. Ne vem, je li bilo to deset dni ali deset let po njegovem prvem obisku. Danes bi skoro verjel, da je bilo le deset dni. Bil je naravnost prečuden ta gospod, kako je zasedel moje mesto. Pazio sem ga motiti to pot in nič prijetnega nisem našel na

obstoja namreč v razumni kombinaciji principa sprejemanja in poviševanja na prosta sistemizirana mesta in principa avtomatičnega zviševanja plače.

Iz tega, kar je bilo rečeno, slede načela za ureditev plač, ki bi jih bilo v kratkem približno takole formulirati:

I. S stališča službenega interesa se priporoča:

1. odstraniti sprejemanje in poviševanje nameščencev brez prostih sistemiziranih mest, ločiti časovno napredovanje od poviševanja, obenem pa poleg tega omogočiti nameščencu plačilno napredovanje, ki je primerno od njega opravljenemu delu, pa tudi če ne doseže mesta, ki je sistemizirano na višji plačilni lestvici. Pri tem bi bilo nameščencu, ki sploh ni bil povzhan, zagotoviti, ako odgovarja službeno, približno one prejemke, ki jih dosega sedaj na podlagi časovnega napredovanja, nameščencu pa, ki je bil povzhan na važnejše mesto, višje službene prejemke, kakor jih pa dosega danes na podlagi časovnega napredovanja. Ni nobenega razloga, da bi tudi pri najmanj važnih težkih in odgovornih mestih, ki so baš zato sistemizirana v tej ali oni kategoriji na najnižji plačilni lestvici, nastalo zvišanje končnih prejemkov napram sedanjemu stanju, ker praktično samo podpopravčni uradnik ni tekom svoje službene dobe nobenkrat povišan in ne doseže torej važnejšega mesta. Avtomatično napredovanje kot osnovo plačilnega sistema je mogoče pustiti samo pri onih skupinah nameščencev, pri katerih se službeno opravilo v bistvu ne spreminja (šolska služba).

2. Honorirati nameščenca po važnosti, odgovornosti in težavnosti mesta, ki ga zastopa. Nameščenec, ki zastopa važnejše, težavnije in odgovornejše mesto, more z vso pravico zahtevati, da bi bil bolje honoriran, kakor nameščenec z enako službeno dobo, toda na manj pomembnem mestu. Toda tudi interes države zahteva, da bi bili nameščenci na važnih mestih bolje honorirani, ker je na eni strani podan s tem za zmožnejše nameščence povod, da bi se sami prizadevali doseči taka mesta, na drugi strani pa je okolnost, da je gotovo mesto bolje honorirano, za nameščenca, ki zastopa takšno mesto, vzpodbuda k intenzivnejšemu delu prav tako, kakor se na drugi strani podlamlja nameščenceva ambicioznost, ako dobiva na važnejšem, težavnijem in odgovornejšem mestu isto ali celo manjšo plačo kakor nameščenec, ki opravlja službo na manj važnem, manj težavnem in manj odgovornem mestu.

njem. Imel je lase, ki so se močno svetili, črne brke, črne zalizce, obrito brado z jamico v sredi, bil je drobnega stasa, lepo oblečen in povrhu vsega tega je bil videti popolnoma zadovoljen. Govoril je o kabinetu ministra zunanjih zadev, o gledaliških igrah, o modi in novih knjigah, o večernih zabavah in plesih, kjer je zaman iskal obe gospe. In kako sta ga poslušali! In to naj bi bil pogovor, to? Kaj ni mogel pripovedovati, kot je meni gospa v črnem, o deželi, kjer so gore iz žganega sladkorja in kjer teče limonada v rekah?

Ko je odšel, je gospa v črnem dejala o njem, da je prav ljubezniv mlad mož. Jaz pa, jaz sem rekel, da je star in grd. Gospa v belem se je zato glasno in dolgo smejala. Vendar to ni bilo prav nič smešno. Toda glejte, ona se je vedno smejala nad tem, kar sem pripovedoval ali pa me sploh ni poslušala. Gospa v belem je imela ti dve napaki, da ne upoštevam tretje, ki me je tirala v obup: to, da je jokala, jokala, jokala. Mati mi je bila rekla, da odrasli ljudje nikdar ne jočejo. Ah! seveda, saj ni videla, kakor sem jaz, gospe v belem, kako se je postrani vrgla v naslanjač, odprto pismo v naročju, glavo nagneno vznak in zakrivaje oči z robcem. Škoda, kajti tako lepo se je znala smejati! Ta dva obiska sta mi vdahnila smelo misel, da jo povprašam, če me hoče za moža. Odgovorila mi je, da ima že enega, velikega, na Kitajskem, da bo pa imela še enega, malega na nabrežju Malaquais; to sva torej uredila in dala mi je kolač.

(Nadaljevanje sledi.)

Ker pravilna izvedba tega načela z ozirom na kompliciranost in nepreglednost ustrojnih državne uprave ni enostavna naloga, je treba, ako se naj načelo pravilnega ocenjanja in honoriranja mest razumno in pravično uveljavi, izpopolniti individualno (specijelno) ocenjevanje mest z gotovimi shematičnimi merili za ocenjevanje službenih opravil, spojenih z mesti, za kojih honoriranje gre.

V tem oziru prihaja v poštev kot kriterium pogoj predpisane predhodne izobrazbe, ki je zanesljiv znak za ravrstitev nameščencev na gotove razrede (skupine), ki tvorijo shematični temelj za plačilno razvrstitev državnih nameščencev. Zahtevana predhodnja izobrazba pa mora biti primerna važnosti dotične službe, za katero se predpisuje. Treba je pa pri tem gledati na to, da bi se z ozirom na plačilne ugodnosti za gotove službe ne zahteval višja predhodna izobrazba, kakor je je v resnici treba.

Nadaljnje sredstvo, s katerimi se mora izvesti načelo pravilnega ocenjevanja in honoriranja mest, je sistemizacija službenih mest. Pri sistemizaciji službenih mest se je treba ozirati na skupine, konstruirane po predpisani predhodnji izobrazbi, v okvirju skupin in kategorij pa na važnost in težavnost posameznih mest. Tukaj seveda stopi shematičnost v ozadje pred konkretnim (specijelnim) ocenjevanjem in vzajemnim primerjanjem posameznih službenih opravil, za katera se mesta sistemizirajo po njihovem značaju in po njihovi važnosti. (Dalje prih.)

Kdor bere naše glasilo, pa ni njegov narečnik, hodi v sosedov vrt po jabolka!

Občni zbor Zveze.

V nedeljo dne 8. januarja t. l. smo imeli letni redni občni zbor Zveze v beli dvorani Uniona. Ker ni bilo ob 9. uri navzočih dovolj delegatov, je otvoril ob pol 10. uri podnačelnik g. A. Svetek občni zbor. Zastopanih je bilo 118 delegatov osebno in s pooblastili. Mala dvorana je bila komaj polno zasedena.

Gospod Svetek je v svojim pozdravnem govoru naglašal, da nas težki časi, sila razmer vsepovsod in vsak čas sila na to, da se združujemo in zahtevamo pravico do svoje eksistenčne možnosti. Uspeli pa so dosegljivi samo tedaj, ako vsi in združeni v močno vrsto iznesemo svoje zahteve o pravem času in na pravem mestu. Podarja dva važna momenta, ki sta markantna mejnika v dosedanjem Zvezinem delovanju. Prvič: nova pravila, ki so imela ta učinek, da se je udružilo v Zvezo skoro vse državno nameščenstvo — in drugič: vzorno izdelani elaborat za izmeno in izpopolnitev uradniškega zakona. Prvi veliki uspeh je zasluga g. dr. Ferjančiča, drugi prav tako važni pa g. dr. Stegenška.

Glavni tajnik g. Bekš je podal podrobno poročilo o delovanju Zveze za čas od 25. septembra 1927, to je od izrednega občnega zbora dalje do novega leta. Posegel je tudi nekoliko nazaj. Na izrednem občnem zboru je bila sklenjena in na vsa odločujoča mesta odposlana resolucija, naj se posveča vsa skrb in pažnja našemu dvigu na socialni in moralni predvojni nivo. Zahtevala se je osobito: vrnitev stalnosti v službi, ureditev gmetnega položaja z ozirom na draginjo in — stanovanjska zaščita. Poleg tega se je apeliralo na Glavni Savez, da poglobi organizacijsko silo in da dá našim zahtevam z legalno borbo potrební poudarek. Odgovora na to resolucijo nismo dobili od nobene strani, tudi iz merodajnega mesta v Ljubljani ne. Resolucija je ostala kos papirja za arhiv.

Omenja novi, sedaj že stari načrt uredbe za spremembo uradniškega zakona, ki je izzval velik odpor, tudi v ministrstvih. Komisija, ki naj izdela drug načrt, ni še prestopila prvih stopnic. Kakor pa stoji stvari danes, nimamo pod nobenim pogojem pričakovati izboljšanja naših gmetnih razmer. Za novi, od pragmatičnega odseka pod vodstvom g. dr. Stegenška izdelani elaborat izpreminjalnih predlogov so zainteresirane tudi vse politične stranke.

Zahteve upokojevcev je podprla Zveza z vsemi močmi. Zlasti krivično se postopa z orožniki-

upokojevci, ki prejemajo po 200 do 280 Din mesečno. Pred l. 1922. upokojeni orožniki prejemajo več draginskih doklad kot oni, ki so bili upokojeni pozneje. To so absurdnosti: Težave imajo kronski upokojevci — častniki, a vrhunec bede pa morajo prenašati bivši delavci in delavke tobačne tovarne, ki prejemajo po 35 letih — 207 Din 50 par penzije.

V stanovanjskem vprašanju pobija poročevalec trditev hišnih posestnikov, da se je 95% najemnikov pogodilo z gospodarji; pač so se sklenile pogodbe, toda pod pritiskom novega zakona in v škodo najemnikov.

V nadaljnjem omenja ukinitve brezplačnega zdravljenja v bolnicah in to od 1. novembra l. l. dalje. (Kakor smo se informirali, uprave bolnic ne zahtevajo plačila in ga menda tudi ne bodo — a samo do 1. aprila 1928. — Ur.)

V nadaljnjem izvajanju se je pečal govornik z uradniškim domom in omenil, da bo o njem poročal g. Rostan Ivan. Žal, je zaradi debat, ki so se sprožile zaradi mnogo manj važnih zadev v poteku nadaljnega zborovanja, moralo to zelo aktualno in zanimivo predavanje odpasti. — Tajnik priporoča v imenu Zveze kar najtopleje njeno glasilo »Naš Glas«, ki mora biti nanj naročen prav vsak član Zveze. Omenja napor Zveze, da se ukine ominozni člen 66. fin. zakona, ki prevaja zvačnike v dnevničarje ter vprašanje naklonitve voznih olajšav pri potovanjih s poštnimi avtomobili itd.

Blagajnik g. Ig. Rus poda blagajniško poročilo, ki ga objavimo kot dokument v eni prihodnjih številkih.

Računski pregledovalec g. Rostan poroča o blagajniškem stanju pri Zvezi in pri »Našemu Glasu« ter predlaga absolutorij.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Pri debati o tajnikovem in blagajnikovem poročilu pravi g. Martinšek, da nima k tajnikovem poročilu ničesar omeniti. Izvenelo da je pesimistično in je popolnoma prav, da je natočil čiste vode. Razočara ga odsotnost mnogih organizacij, ki nimajo pač nobenega zmisla za organizacijo. Misli, da pri Glavnem Savezu ni vse v redu; od ondi bi morala započeti inicijativa za armado, ki stoji za njim. Omenja, da je Savez poštnih in telefonskih uslužbencev dosegel, da se člen 66 fin. zakona na njihove uslužbence ne bo proširil. Če je to dosegel Savez, zakaj ni Glavni Savez? Zahteva obligatorično organiziranje in vzpodbuja k živahni agitaciji za »Naš Glas«. Zveza mora dobiti svojo pisarno, ki je še dosedaj nima.

Gosp. delegat iz Krškega opozarja, da je dobil avtentične informacije o nameri vlade, da se s 1. aprilom letos reducirajo draginjske doklade za 15%. Kaj namerava ukreniti Zveza proti tej nakani; ji je kaj znano o tem?

Tajnik g. Bekš: »Oficijelno Zvezi to ni znano. Pač pa je razvidno iz novega proračuna, da so resnično vse draginjske doklade znižane za 10 do 12% v primeri s prejšnjim proračunom. Vse je odvisno od Narodne skupščine, ki obravnava baš sedaj novi proračun. (Klici: Kje so naši poslanci?) O kakšnem učinkovitem znižanju prejemkov Zvezi ni nič znanenega.«

Gosp. dr. Stegenšek se dotakne razmerja do Glavnega Saveza:

Res je, da ni vse tako, kot bi želeli. Toda dobro je, če tudi armada stori svojo dolžnost. — Govornik prebere člene 4., 26. in 28. statuta Glavnega Saveza. Konstatira, da pošilja tudi naša Zveza samo eno tretjino članarine Glavnemu Savezu. Dvomi, prepričan je skoroda, da ne pošiljajo Split, Sarajevo, Zagreb, Skopje, Črna gora niti beliča v Beograd. Glavni Savez nima sredstev, da bi deloval uspešno, saj je treba za to velikega aparata uradništva, pisarne itd. Ne Glavni Savez, pač pa armada za njim ne stori svoje dolžnosti! Da se odpomore Glavnemu Savezu, predlaga in občni zbor tudi soglasno odobri:

1.) Zveza državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani naj skuša svoje finančne razmere čimpreje tako urediti, da bo mogla v polni meri izpolnjevati svoje obveznosti napram Glavnemu Savezu. 2.) Zveza naj uporabi vsako priliko, da opozarja tudi druge pokrajinske Zveze na izpolnjevanje finančnih dolžnosti napram Glavnemu Savezu. 3.) Glavni Savez se pozivlja, da uresniči organizacijske naloge, začrtane v njegovem statutu (organizacija pokrajinskih Zvez v zmislu njegovega statuta, ustvaritev pokrajinskih Zvez za Južno Srbijo in Črno goro). 4. Dela se naj na to, da se na prihodnji glavni skupščini Glavnega Saveza čl. 28 statuta Gl. Saveza črta ter se naj organizacija izvede le v zmislu člena 4. njegovega statuta.

Blagajnik g. Rus pojasnjuje, da se je Glavni Savez na svoji plenarni seji v svečanu lanskega leta odločil za pavšalne zneske, ki jih je Zveza tudi redno pošiljala. Pavšal 12.000 Din se je za leto 1928. zvišal na 32.000 Din.

Gosp. Čampa se strinja z izvajanjem dr. Stegenška. Omenja, da mu je tajnik Saveza, dr. Djordjevič, potožil, da sam vsega dela pod takimi pogoji absolutno ne more zmagovati. Sredstva so premalenkosta in celo »Čin. Glasnik« nihče ne plačuje. Pesimizem je upravičen, toda vir mu je v nas samih. — Pravi nadalje, da bode zahteval in tudi prodir s predlogom na prihodnjem občnem zboru, — če se razmere do tedaj ne izpreme — da bo moral vsak član, ki nima že svojega strokovnega glasila, biti obligatorično naročnik »Našega Glasca«.

Gosp. Mahkovec iz Maribora protestira proti nameravam odtegljajem za pokojninski fond, proti znižanju draginskih doklad, proti novim davkom na plače, uklenjenju bonitet v bolnicah in vpraša, če smo že popolnoma pozabili na dolžne »diference«.

Gosp. tajnik pojasnjuje, da je v partiji 56. novega proračuna predvidenih zopet 10.000.000 dinarjev za diference. Če bo šlo tako naprej — zvanjčki pridejo na vrsto letos — bodo deležni diference uradniki I. kategorije čez 15 do 20 let. Čul pa je, sicer ne iz avtoritativne strani, da se namerava najeti državno posojilo za investicije in za poravnavo starih dolgov tudi državnim nameščencem, da bi se na ta način dostojno praznovalo »jubilejno leto«, desetletnica ujedinitja.

Predsednik konstatira, da in merito tajnikovem poročilu ni nobenega ugovora. Absolutno rij je podan.

Blagajnik prečita proračun za novo upravno leto. Se odobri.

Pri določitvi članskega prispevka predlaga blagajnik povišanje. Pri debati, v katero so posegli gg. dr. Ferjančič in Martinsek in drugi, obvelja sklep, da ostane dosedanja članarina, to je 1 dinar mesečno za osebo tudi za leto 1928.

Upravnik »Našega Glasca« prečita poročilo uprave in blagajne Zvezinega glasila »Našega Glasca«. Zanimivo poročilo, ki opisuje razmerje naročnikov do »Našega Glasca«, objavimo pozneje.

Gosp. Dimnik predlaga z ozirom na možnost, da občni zbor Zveze sklepa o višini letnega prispevka in bi bilo delegatom težko zagovarjati na njihovih občnih zborih, ki se vrše med letom in različno, eventualno sklenjeni povišek: »Predlog odbora (Zveze), da namerava zvišati članarino, se mora pravočasno priobčiti vsem organizacijam, da se o predlogu izjavijo.« Soglasno sprejeto.

Gosp. dr. Ogrin izvaja v temperamentnem govoru približno sledeče:

Ogromno je delo, ki ga vrši Zveza v interesu državnih nameščencev in upokojencev. Doseženi so uspehi, zlasti v tem smislu, da se uradnikom ne prizadevajo še večje krivice. Vsem naporom Zveze in deloma Glavnega Saveza pa še ni posrečilo doseči, da bi se položaj zlasti prečanskega uradnika izboljšal.

Glavni vzrok je v tem, da ne nastopa vse uradništvo v državi skupno. To pa ne bo toliko časa, dokler bo trajal dualizem med prečanskim in srbijanskim uradništvom. Ta razlika temelji: 1. V poziciji sami in 2. v gmotnem položaju. Uradništvo v srbijanskim pokrajinah, zlasti upravno, je večinoma nekvalificirano, od vsakokratne vlade odvisno in nestalno. Zato se ne čuti kot organ države, temveč kot organ režima. Spričo boljšega gmotnega stanja nima srbijansko uradništvo potrebe, boriti se za stanovske interese in za izboljšanje službenih prejemkov.

Dokler ne bo tudi uradništvo južnih pokrajin trkalo na vrata vlade, zahtevajoč pošteno plačilo za pošteno službo, toliko časa ne bo izvajalo uradništvo nobenega bistvenega izboljšanja svojega pravnega in gmotnega položaja.

Zato skleni občni zbor sledečo resolucijo:

1. Vlada in narodna skupščina se nujno pozivata, da izvedeta popolno reorganizacijo državne uprave v vzhodnih in južnih delih države. Ta naj obsega: a) odstranitev nekvalificiranega uradništva; b) depolitizacijo uprave v teh pokrajinah in c) stalnost državnih nameščencev.

2. Sistem »zarade« je odpraviti. Oni, ki zaradi daje in uradnik, ki jo sprejema, pa naj se najstrožje kaznujeta.

3. Občni zbor prosi, da se vlada in Narodna skupščina najenergичnejše zavzameta za odpravo grajanih nedostatkov, ker bi to služilo politični in gospodarski konsolidaciji v notranjosti in povečanju kredita na zunanju.

V nadaljnjem utemeljuje svojo resolucijo in opozarja, da se je sistem zarade zanesel kot ljulika tudi že v Sloveniji; smo že na razpotju, toda še se branimo. Kako dolgo še? Poudarja, da smo se politično pač ujedini, nikakor pa še ne duševno.

Gosp. Rojc predlaga k tej resoluciji še četrto točko, da se naj vendar že izenačijo zakoni za vso državo.

Po glasovanju konstatira poslevoedeči načelnik, da so vse štiri točke resolucije soglasno sprejete.

Pri točki »Sprememba pravil« se vname daljša debata. Sklene se, da se odslej povabijo k sejам tudi pregledovalci računov, ki naj imajo posvetovalno pravico.

O rezultatu volitev smo že poročali. Konec občnega zbora ob 13.20. —č.

Tolmačenje uradn. zakona.

(Konec.)

Državni službenci niso dužni plačati samoupravne prireze, naročito ne najamni tilir prena ovom riješenju ministarstva pravde od 20. I. 1926. br. 5921. Ministarstvo pravde je dobilo saznanje o tome, da se u nekim finacijskim oblastima kraljevine naplaćuju od državnih službenika izvjesne općinske dažbine raznih oblika, koje stvarno nisu ništa drugo, nego samoupravni prirezi. Tako se u Hrvatskoj i Slavoniji (a možda i još u kom drugom kraju), naplaćuju t. zv. najamni tilir, koji je jedna općinska dažbina, koja je po svojoj prirodi, pravi samoupravni prirez, i ako se ne računa direktno od državnog najamnog poreza, već od bruto najamnine. On se najčešće i zove najamni prirez.

Kako su državni službenci, po odredbi čl. 127. zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima gradjanskog reda oslobođeni plaćanja svih državnih i samoupravnih prireza, naplaćivanjem pomenutih prireza, izigrava se zakon na štetu državnih službenika. Naplaćivati bi se smjele samo takve općinske dažbine, koje predstavljaju takse za izvjesno konkretno djelanje općinskih organa, kao što su takse za dnevničare, stražare itd. Već t. zv. valrogasni prirez nije to, jer se ta dažbina, u cilju izdržavanja izvjesne općinske ili dobrovoljne ustanove požarničke, plaća procentualno od najamnine bez obzira na to, da li se rad tih organa u konkretnom slučaju vrši ili ne.

Vestnik.

Upravni odbor Zveze. Na seji Zveze dne 13. t. m. je bil izvoljen nastopni upravni odbor: Načelnik g. Milan Paternoster, I. načelnik g. Anton Svetek, II. podnačelnik g. Ivan Illovar, tajnik g. Joža Bekš, njegov namestnik g. N. Velikonja, blagajnik g. Ignac Rus, njegov namestnik gosp. Ivan Zupanc.

Opozarjamo na uvodnik: »Trda, neizprosna beseda«, ki jo je nam poslal znanj odlični so-trudnik in idealen Jugosloven. Trde so besede, a so izrečene iz najčistejšega domoljubja. Da bi našle odmev in pravilno umevanje! Nadaljevanje v prihodnji številki.

Priporočamo samo tiste tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

Okrožna skupina državnih nameščencev in upokojencev v Kamniku ima svoj redni letni občni zbor dne 28. januarja t. l. ob 6. zvečer v občinskih protorih tukajšnje osnovne šole. Spored: 1. Nagovor predsednika. 2. Določitev članarine. 3. a) Poročila funkcionarjev. b) Poročila revizorjev. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti.

C. J. Hamann,
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin.

Predtiskarija modernih ročnih del.

Priporoča se cenj. občinstvu
špecerijska trgovina
Leskovic & Meden
LJUBLJANA, Jurčičev trg št. 1.

Cenejše kot pri
razprodajah
se dobi vsakovrstno manufakturno blago pri
J. TRPIN, Maribor
Glavni trg št. 17.

Dežniki
Josip Vidmar
Ljubljana, Pred Škofijo 19
Najnižje cene! Solidna in točna postrežba
Popravila, prezobleke.

Fran Igljč krojaški atelje
LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 28
Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. —
Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust
ali na obroke.

Ivan Jelačin. Ljubljana

Uvoz kolonialne in špecerijske robe.
Tvrdba ustanovljena leta 1888.
Solidna in točna postrežba.

Manufakturna trgovina
FABIANI & JURJOVEC
Ljubljana, Stritarjeva ul. 5.
Priporočata raznovrstno j. senso in zimsko blago. — Vedno v za-
logi perje, puh in žima za blazine od najcenejše do najfinejše vrste.
Na obroke proti garanciji uradov.

Razširjajte „NAŠ GLAS“

Priporočamo tvrdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh
pisarniških in šolskih potrebščin

Obiščite
novo urejeni
oddelek za
gospode
Trpežno blago
Najnižje cene
Modna trgovina
za dame in
gospode

A. Šinkovec nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 18, 19.